

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجری طرح

دانشگاه فردوسی مشهد

مدیر علمی

مجید فولادیان (هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد)

ناظران علمی

محمدرضا اخضریان کاشانی (هیئت علمی دانشگاه تهران) و علی خسروی (هیئت علمی پژوهشکده مطالعات وقف و امور خیریه)

اعضای شورای علمی

سعید معیدفر (پژوهشگر اجتماعی)، غلامرضا غفاری (هیئت علمی دانشگاه تهران)، حمزه نوذری (هیئت علمی دانشگاه خوارزمی)، یونس نوربخش (هیئت علمی دانشگاه تهران)، محمدمهدی فتورهچی (پژوهشگر اجتماعی)، محسن ولیئی (معاون امور مشارکت‌های اجتماعی وزارت کشور)، علیرضا آتشک (مدیرعامل شبکه ملی مؤسسات نیکوکاری و خیریه)، احمد شرفخانی (رئیس مرکز امور خیریه سازمان اوقاف و نیکوکاری)، علی ملانوری (مدیر مرکز خیرماندگار)، محمدصالح طیب‌نیا (رئیس پژوهشکده مطالعات وقف و نیکوکاری) اشکان تقی‌پور (مدیرعامل خیریه نیک‌گامان جمشید)، بهمن مشکینی (پژوهشگر اجتماعی)، علیرضا اسکندری‌نژاد (مدیر اطلس خیر ایران)، سینا شیخی (پژوهشگر مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)، مهری بهار (هیئت علمی دانشگاه تهران)، نسیم یادگار (مدیرعامل مانیز)، سید حسین سیدی (هیئت علمی دانشگاه صنعتی شاهرود)، حوریه ربانی اصفهانی (معاون پژوهشی پژوهشکده مطالعات وقف و نیکوکاری)، سید محمدرضا سیدی (معاون بروندادهای علمی پژوهشی پژوهشکده مطالعات وقف و نیکوکاری) و نبی‌اله عشقی ثانی (مدیرعامل شبکه ملی خیریه‌های حامی ایتم)

دبیر شورای علمی

علیرضا اسکندری‌نژاد (مدیر اطلس خیر ایران)

مشاوران علمی

محمد طاهانژاد (مدیر آکادمی خیر ایران)، مهدی توسلی (مدیر مرکز فرهنگ خیرمندان)، مجتبی اصغری (مدیر پایگاه خبری تحلیلی خیر ایران)، محسن سعادت (پژوهشگر اجتماعی)، فرزین مؤذن‌زاده (پژوهشگر اجتماعی)، پریسا علیویردی (مؤلف و مدرس حوزه خیریه‌ها)، مجید ولی‌محمدی (مدیر سامانه خیر

ایران)

مدیر اجرایی

حسن رضایی بحرآباد

تحلیلگر آماری

مجید حیدری چروده

ناظر اجرایی

مهلا محمدی

پرسشگران

سید احمد نعمتی، الهام عطایی سلامی، امیررضا طاهری، امیررضا عباسی، آرزو فرشیدنیا، آمنه موسوی اندرزی، حانیه یزدانی دوست زرمهری، سید حسن حسینی، دانیال اکبرزاده رباط، رمیصا امیری، ریحانه اکبری، زکیه قدمگاهی، سیده زهرا امیریان، زهرا حجت پناه، زهرا رضایی، زهرا فردادپژوه، زهرا نجفی قره‌چماغ، زهره هوشمند، زینب غفاریان، زینب مشتاقی یزدی‌نژاد، سارا بسیجد، سمانه کاظمی مقدم، سمیه چدانی، سمیه مرادی، شهرزاد شیرازی فلاح، عارفه فتحیان، علی غزنوی، فاطمه امیری، فاطمه جغتایی، فاطمه حسین‌نیا، فاطمه سالمی، فاطمه صالحی، فاطمه قاسمی روشناوند، فاطمه گل‌مکانی، فائزه جغتایی، فائزه گل‌مکانی، فریده گل‌مکانی، فهیمه چنچه گلستان، کبری جمیلی فرد، لیلا اسدی، محبوبه یوسفی، مرضیه فنودی، مریم سلیمانان، مریم غلامی، معصومه بخشایش، منصور محمدی، مهلا محمدی، مهلا مسکی، مینا فتحی‌راد، نرگس مهاجرانی، فریناز براتی، سیده زهرا نعمتی

فهرست مطالب

۸	چکیده مدیریتی موج دوم پیمایش گرایش مردم ایران به نیکوکاری.....
۱۴	الف- کلیات تحقیق.....
۱۶	۱-۱- مقدمه و بیان مسئله.....
۱۶	۱-۲- اهداف پژوهش.....
۱۶	۱-۲-۱- هدف کلی.....
۱۶	۱-۲-۲- اهداف جزئی.....
۱۷	۳-۱- چارچوب مفهومی و ابزار.....
۱۹	۱-۳-۱- جدول مفاهیم و متغیرها و گویه‌های سنجش گرایش مردم ایران به نیکوکاری.....
۲۳	۱-۴- جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه.....
۲۵	۱-۴-۱- نمونه قابل تعمیم به کل کشور (روش اول).....
۲۷	۱-۴-۲- نمونه قابل تعمیم به تفکیک استان‌های ۳۱ گانه (روش دوم).....
۳۰	۱-۴-۳- روش جمع‌آوری داده‌ها.....
۳۴	ب- یافته‌های تحقیق.....
۳۶	۱- بخش اول: سیمای پاسخگویان.....
۳۶	۱-۱- توزیع پاسخگویان برحسب جنسیت.....
۳۷	۱-۲- توزیع پاسخگویان برحسب سن.....
۳۸	۱-۳- توزیع پاسخگویان برحسب تحصیلات.....
۳۹	۱-۴- توزیع پاسخگویان برحسب طبقه اقتصادی.....
۴۰	۱-۵- توزیع پاسخگویان برحسب محل سکونت.....
۴۱	۱-۶- توزیع پاسخگویان برحسب وضعیت فعالیت.....
۴۲	۱-۷- توزیع پاسخگویان برحسب قومیت.....
۴۳	۱-۸- توزیع پاسخگویان برحسب استان محل سکونت.....
۴۵	بخش دوم: توصیف متغیرهای اصلی.....
۴۵	۲-۱- توصیف گویه‌های گرایش به نیکوکاری.....
۴۶	۲-۱-۱- توصیف گویه اهدای صدقه طی یک ماه اخیر برحسب متغیرهای زمینه‌ای.....
۴۹	۲-۱-۲- توصیف گویه کمک به افراد غریبه طی یک ماه اخیر برحسب متغیرهای زمینه‌ای.....
۵۲	۲-۱-۳- توصیف گویه کمک مالی به اعضای خانواده یا آشنایان طی یک ماه اخیر برحسب متغیرهای زمینه‌ای.....
۵۵	۲-۱-۴- توصیف گویه کمک به متکدیان خیابانی طی یک ماه اخیر برحسب متغیرهای زمینه‌ای.....
۵۸	۲-۱-۵- توصیف گویه کمک مالی به مؤسسات خیریه طی یک ماه اخیر برحسب متغیرهای زمینه‌ای.....
۶۱	۲-۱-۶- توصیف گویه انجام کار داوطلبانه بدون مزد طی یک ماه اخیر برحسب متغیرهای زمینه‌ای.....
۶۴	۲-۲- توصیف نظر پاسخگویان درمورد آخرین زمان کمک مالی به دیگران.....
۶۵	۲-۲-۱- توصیف نظر پاسخگویان درمورد آخرین زمان کمک مالی به دیگران برحسب متغیرهای زمینه‌ای.....
۶۸	۲-۳- توصیف نظر پاسخگویان درمورد مقدار کمک مالی در آخرین بار.....

- ۱-۳-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد مقدار آخرین کمک مالی برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۶۹
- ۴-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد روش غالب انجام کار خیرخواهانه ۷۳
- ۱-۴-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد روش غالب انجام کار خیرخواهانه برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۷۴
- ۵-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد انگیزه‌شان از انجام عمل نیکوکارانه ۷۸
- ۱-۵-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد انگیزه انجام عمل نیکوکارانه برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۷۹
- ۶-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد جمعی یا فردی انجام دادن کار نیکوکارانه ۸۲
- ۱-۶-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد جمعی یا فردی انجام دادن کار نیکوکارانه برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۸۳
- ۷-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد محل هزینه یا انجام کار خیر ۸۵
- ۱-۷-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد محل هزینه یا فعالیت در امور خیریه برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۸۶
- ۸-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد سازمان مورد اعتماد جهت انجام امور نیکوکارانه ۸۹
- ۱-۸-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد سازمان مورد اعتماد جهت انجام امور نیکوکارانه برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۹۰
- ۹-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد محل هزینه کردن پول اهدایی به مؤسسات خیریه ۹۳
- ۱-۹-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با اهدای کمک مالی در حوزه تأمین غذا و سرپناه برای نیازمندان برای نیازمندان برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۹۵
- ۲-۹-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با اهدای کمک مالی در حوزه کودکان و نوجوانان برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۹۸
- ۳-۹-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با اهدای کمک مالی در حوزه تهیه بسته‌های معیشتی برای خانواده‌های نیازمند برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۰۱
- ۴-۹-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با اهدای کمک مالی در حوزه بهداشت و درمان برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۰۴
- ۵-۹-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با اهدای کمک مالی در حوزه زنان و دختران آسیب‌دیده برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۰۷
- ۶-۹-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با اهدای کمک مالی در حوزه کارآفرینی و اشتغال برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۱۰
- ۷-۹-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با اهدای کمک مالی در حوزه خدمات آموزشی و فرهنگی برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۱۳
- ۸-۹-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با اهدای کمک مالی در حوزه کمک به سالمندان برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۱۶
- ۹-۹-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با اهدای کمک مالی در حوزه کمک به زندانیان مالی برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۱۹
- ۱۰-۹-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با اهدای کمک مالی در حوزه مقابله با بلایای طبیعی و انسانی (مثل سیل و زلزله) برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۲۲
- ۱۱-۹-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با اهدای کمک مالی در حوزه فعالیت‌های مذهبی و معنوی برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۲۵
- ۱۲-۹-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با اهدای کمک مالی در حوزه محیط‌زیست و حیوانات برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۲۸
- ۱۰-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد ترجیح حوزه فعالیت نیکوکارانه داوطلبانه ۱۳۱
- ۱-۱۰-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با انجام کار داوطلبانه در حوزه تهیه غذا و سرپناه برای افراد گرسنه و بی‌سرپناه برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۳۳
- ۲-۱۰-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با انجام کار داوطلبانه در حوزه کودکان و نوجوانان برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۳۶
- ۳-۱۰-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با انجام کار داوطلبانه در حوزه تهیه بسته‌های معیشتی برای خانواده‌های نیازمند برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۳۹
- ۴-۱۰-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با انجام کار داوطلبانه در حوزه بهداشت و درمان برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۴۲
- ۵-۱۰-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با انجام کار داوطلبانه در حوزه خدمات آموزشی و فرهنگی برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۴۵
- ۶-۱۰-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با انجام کار داوطلبانه در حوزه زنان و دختران آسیب‌دیده برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۴۸
- ۷-۱۰-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با انجام کار داوطلبانه در حوزه کارآفرینی و اشتغال برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۵۱
- ۸-۱۰-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با انجام کار داوطلبانه در حوزه کمک به سالمندان برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۵۴
- ۹-۱۰-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با انجام کار داوطلبانه در حوزه مقابله با بلایای طبیعی و انسانی (مثل سیل و زلزله) برحسب متغیرهای زمینه‌ای ۱۵۷

- ۱۰-۱-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با انجام کار داوطلبانه در حوزه کمک به زندانیان مالی برحسب متغیرهای زمینه‌ای. ۱۶۰
- ۱۱-۱-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با انجام کار داوطلبانه در حوزه فعالیت‌های مذهبی و معنوی برحسب متغیرهای زمینه‌ای. ۱۶۳
- ۱۲-۱-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با انجام کار داوطلبانه در حوزه محیط‌زیست و حیوانات برحسب متغیرهای زمینه‌ای. ۱۶۶
- ۱۱-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد مناسب دانستن مؤسسات خیریه جهت فعالیت‌های نیکوکارانه. ۱۶۹
- ۱-۱-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با مناسب دانستن مؤسسات خیریه جهت فعالیت‌های نیکوکارانه برحسب متغیرهای زمینه‌ای. ۱۷۰
- ۱۲-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد ترجیح کمک مستقیم به نیازمندان در مقابل کمک به خیریه‌ها. ۱۷۰
- ۱-۱۲-۲- توصیف نظر پاسخگویان در رابطه ترجیح کمک مستقیم به نیازمندان در مقابل کمک به خیریه‌ها جهت فعالیت‌های نیکوکارانه برحسب متغیرهای زمینه‌ای. ۱۷۰
- ۱۳-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد مؤثر دانستن خیریه‌ها در کاهش مشکلات جامعه. ۱۷۵
- ۱-۱۳-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با مؤثر دانستن خیریه‌ها در کاهش مشکلات جامعه برحسب متغیرهای زمینه‌ای. ۱۷۰
- ۱۴-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد بی‌اعتمادی به حساب و کتاب خیریه‌ها. ۱۷۸
- ۱-۱۴-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با بی‌اعتمادی به حساب و کتاب خیریه‌ها برحسب متغیرهای زمینه‌ای. ۱۷۹
- ۱۵-۲- توصیف نظر پاسخگویان در مورد مؤثر دانستن مؤسسات خیریه از حیث شناخت افراد نیازمند و کمک به نیازمندان واقعی. ۱۸۱
- ۱-۱۵-۲- توصیف موافقت پاسخگویان با مؤثر دانستن مؤسسات خیریه از حیث شناخت بهتر افراد نیازمند و کمک به نیازمندان واقعی برحسب متغیرهای زمینه‌ای. ۱۸۲
- ۱۶-۲- آشنایی با مؤسسات خیریه. ۱۸۴
- بخش سوم: توصیف متغیرهای اصلی. ۱۸۵
- ۱-۳- توصیف متغیر اعتماد به مؤسسات (ادراک فساد). ۱۸۵
- ۱-۳-۱- توصیف اعتماد پاسخگویان به مؤسسات برحسب متغیرهای زمینه‌ای. ۱۸۶
- ۲-۳- توصیف متغیر سابقه نیکوکاری. ۱۸۹
- ۱-۳-۲- توصیف سابقه نیکوکاری برحسب متغیرهای زمینه‌ای. ۱۹۰
- بخش چهارم: مقایسه نتایج موج اول و دوم. ۱۹۳
- ۱-۴- مقایسه گویه‌های گرایش به نیکوکاری. ۱۹۳
- ۲-۴- مقایسه نظر پاسخگویان در مورد آخرین زمان کمک مالی به دیگران. ۱۹۴
- ۳-۴- مقایسه نظر پاسخگویان در مورد روش غالب انجام کار خیرخواهانه. ۱۹۵
- ۴-۴- مقایسه نظر پاسخگویان در مورد انگیزه‌شان از انجام عمل نیکوکارانه. ۱۹۶
- ۵-۴- مقایسه نظر پاسخگویان در مورد جمع‌ی یا فردی انجام دادن کار نیکوکارانه. ۱۹۷
- ۶-۴- مقایسه نظر پاسخگویان در مورد محل هزینه یا انجام کار خیر. ۱۹۸
- ۷-۴- مقایسه نظر پاسخگویان در مورد محل هزینه کردن پول اهدایی به مؤسسات خیریه. ۱۹۹
- ۸-۴- مقایسه نظر پاسخگویان در مورد ترجیح حوزه فعالیت نیکوکارانه داوطلبانه. ۲۰۰
- ۹-۴- مقایسه نظر پاسخگویان در مورد مناسب دانستن مؤسسات خیریه جهت فعالیت‌های نیکوکارانه. ۲۰۳
- ۱۰-۴- مقایسه نظر پاسخگویان در مورد ترجیح کمک مستقیم به نیازمندان در مقابل کمک به خیریه‌ها. ۲۰۴
- ۱۱-۴- مقایسه نظر پاسخگویان در مورد بی‌اعتمادی به حساب و کتاب خیریه‌ها. ۲۰۵
- ۱۲-۴- مقایسه اعتماد به مؤسسات (ادراک فساد). ۲۰۶
- ۱۳-۴- مقایسه سابقه نیکوکاری. ۲۰۷
- بخش پنجم: سنجش روابط بین متغیری و مقایسه نتایج با سایر پژوهش‌ها. ۲۰۸

۲۰۸.....	۵-۱- سنجش رابطه بین سابقه نیکوکاری و اعتماد سازمانی به مؤسسات خیریه
۲۰۸.....	۵-۲- مقایسه گویه‌های شاخص سابقه نیکوکاری با یافته‌های سایر پژوهش‌ها
۲۱۱.....	ج- پیوست
۲۱۲.....	پرسشنامه

چکیده مدیریتی موج دوم پیمایش گرایش مردم ایران به نیکوکاری

۱. مسئله اصلی چیست؟

نیکوکاری، انجام کار خیر، دستگیری از نیازمندان و مواردی از این قبیل از مفاهیمی هستند که در فرهنگ ایرانی و اسلامی تأکید فراوانی بر آن شده است. ایرانیان نیز عموماً مردمانی نیکوکار و خیر توصیف می‌شوند. با وجود این، پژوهش‌های ملی موجود در ایران، از نظر سنجش متغیرهای مربوط به مفاهیم نیکوکاری، بسیار ضعیف‌اند و پژوهش‌های چندانی در این زمینه صورت نگرفته است؛ از این رو پیمایش حاضر، باهدف رفع موارد مذکور، شکل گرفت و موج نخست آن، باهدف کلی سنجش گرایش و نگرش‌های خیرخواهانه مردم ایران، در زمستان ۱۴۰۱ و موج دوم آن نیز در زمستان ۱۴۰۲ انجام شد. تلاش این پژوهش بر ارائه تصویری جامع‌تر از میزان گرایش مردم ایران (کل کشور و به تفکیک استان‌های ۳۱ گانه) به انواع نیکوکاری و همچنین نگرش آنان به مفاهیم و متغیرهای وابسته به این موضوع نظیر اعتماد اجتماعی (در معنای عام و خاص آن) است.

۲. روش دستیابی به نتایج چگونه است؟

بهترین شیوه نمونه‌گیری از جامعه برای این پژوهش، باتوجه به پراکندگی مردم در حوزه‌های گوناگون بین استان‌های مختلف کشور، نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای با تناسب حجم هر طبقه بود. جامعه آماری این تحقیق نیز تمام افراد بالای ۱۵ سال (دارای خط تلفن همراه) ساکن ایران را شامل شده است. در این پژوهش، از فهرست شماره‌های تلفن همراه ساکنان هر استان، به صورت چند در میان، انتخاب شد و در نتیجه حجم نمونه‌ای حدود ۱۱۰۰۰ نفری از سراسر کشور جمع‌آوری شد. به دلیل اهمیت تهیه گزارش‌های مستقل استانی، حتی‌الامکان سعی شد سهم نمونه استان‌های کم‌جمعیت به نحوی تعیین شود که تحلیل آماری مستقل برای گزارش استانی را میسر کند. پژوهش حاضر، بنا بر اهداف تعیین شده و متناسب با نوع و حجم جامعه آماری، برای جمع‌آوری داده‌ها از روش آنلاین تلفنی استفاده کرده است.

۳. یافته‌های پژوهش حاکی از چه امری است؟

۳-۱ سیمای کلی پاسخگویان

سیمای کلی پاسخگویان پژوهش به این صورت است که ۵۲/۲ درصد از کل آنان مرد و ۴۷/۸ درصد نیز زن هستند. ۳۴/۶ درصد پاسخگویان در گروه سنی ۳۶ تا ۴۵ سال قرار دارند و میانگین سنی پاسخگویان نیز ۳۸ سال است؛ همچنین ۳۰/۹ درصد پاسخگویان در سطح دیپلم یا فوق‌دیپلم هستند. ۶۳/۵ درصد پاسخگویان خود را جزو طبقه متوسط می‌دانند و حدود ۴۰/۲ درصد پاسخگویان شاغل آزاد و ۲۷/۷ درصد نیز خانه‌دارند. حدود ۵۷/۹ درصد پاسخگویان در مراکز استان ساکن‌اند و، در این میان، استان‌های تهران، خراسان رضوی و اصفهان به ترتیب بیشترین فراوانی را دارند.

از میان پاسخگویان موجود، حدود ۷۸/۹ درصد طی یک ماه اخیر صدقه داده‌اند. این میزان برای کمک به افراد غریبه ۶۰/۲ درصد، کمک مالی به اعضای خانواده یا آشنایان ۵۹/۳ درصد، کمک مالی به مؤسسات خیریه ۴۲/۹ درصد و انجام کار داوطلبانه بدون دستمزد ۳۹/۲ درصد است.

۳-۲ داده‌های اصلی در حوزه کار خیر

در میان پاسخگویان درمورد انگیزه‌های انجام یک عمل نیکوکارانه، موارد متعددی وجود دارد؛ از جمله رضایت خداوند (۵۶/۴ درصد)، کمک به هم‌نوعان (۲۳/۴ درصد) و خوب بودن فرد پیش‌و جدان خود (۱۴/۵ درصد). از نظر مشارکت در فعالیت نیکوکارانه، حدود ۷۸/۹ درصد پاسخگویان طی یک ماه اخیر صدقه داده‌اند. این میزان برای کمک به افراد غریبه ۶۰/۲ درصد، کمک مالی به اعضای خانواده یا آشنایان ۵۹/۳ درصد، کمک مالی به مؤسسات خیریه ۴۲/۹ درصد و انجام کار داوطلبانه بدون دستمزد ۳۹/۲ درصد است. ۵۱/۹ درصد پاسخگویان، از چند روز تا یک هفته قبل از انجام پژوهش، فعالیت نیکوکارانه و مالی انجام داده‌اند (بین ۱۰ هزار تومان تا ۵۰۰ هزار تومان و بیشتر).

در بررسی محل‌های مرتبط با فعالیت خیرخواهانه، مشخص شد ۵۲/۳ درصد پاسخگویان هیچ‌یک از محل‌های ذکر شده در جدول (نهادهای دولتی، مؤسسات

بزرگ و غیره) را برای هزینه یا فعالیت در امور خیریه انتخاب نکرده‌اند؛ اما کمیت‌ه امداد، سازمان بهزیستی، و بسیج از نظر پاسخگویان به ترتیب مورد اعتمادترین سازمان‌ها برای انجام امور خیریه هستند و ۲۹/۲ درصد پاسخگویان نیز مؤسسات خیریه محلی را، جهت هزینه یا فعالیت در امور خیریه، در نظر گرفته‌اند. ۷۷/۹ درصد پاسخگویان ترجیح می‌دهند خودشان شخصاً به افراد نیازمند کمک کنند؛ تا اینکه به خیریه‌ها پول بدهند. ۳۸/۲ درصد نیز معتقدند حساب و کتاب مؤسسات خیریه مشخص و شفاف نیست و زیاد به آن‌ها اعتماد ندارند؛ اما باید پذیرفت که میزان اعتماد اکثریت اعضای نمونه به مؤسسات خیریه کمی بیشتر از میانگین است. سطح اعتماد به مؤسسات ۳۲/۴ درصد پاسخگویان در حد زیاد است. در میان این افراد، ۶/۶ درصد معتقدند مؤسسات خیریه افراد نیازمند را بهتر می‌شناسند و کمک‌های مردم، از طریق آن‌ها، بهتر به دست نیازمندان واقعی می‌رسد؛ همچنین ۵۱/۷ درصد هم قبول دارند که اگر مؤسسات خیریه نبودند، مشکلات جامعه بیشتر بود.

مهم‌ترین حوزه‌های ترجیحی هنگام اهدای پول به مؤسسات خیریه شامل تأمین غذا و سرپناه برای افراد گرسنه و بی‌خانمان (۴۵/۵ درصد)، کودکان و نوجوانان (۳۴/۱ درصد) و تهیه بسته‌های معیشتی برای خانواده‌های نیازمند (۳۰/۳ درصد) است. هنگام فعالیت‌های نیکوکارانه داوطلبانه افراد تمایل دارند در حوزه‌هایی مانند تأمین غذا و سرپناه برای افراد گرسنه و بی‌خانمان (۳۸/۴ درصد)، کودکان و نوجوانان (۲۷/۸ درصد) و تهیه بسته‌های معیشتی برای خانواده‌های نیازمند (۲۶/۹ درصد) حضور داشته باشند.

۳-۳ پراکندگی افراد در حوزه‌های متنوع کار خیر

در حوزه انگیزه انجام عمل نیکوکارانه، انگیزه غالب (یعنی رضایت خداوند) بیشتر در میان زنان خانه‌دار، افراد با گروه سنی ۵۰ سال به بالا و طبقه اقتصادی پایین رایج است؛ این موضوع همچنین در میان ساکنان مناطق روستایی و افراد بی‌سواد یا دارای تحصیلات ابتدایی نیز صادق است. شایان ذکر است گروه‌های مذکور به انجام فعالیت‌های خیرخواهانه به صورت فردی هم تمایل بیشتری دارند. همچنین پرداخت صدقه نیز در میان زنان، افراد واقع در گروه سنی ۵۰ ساله یا بیشتر، اعضای طبقه اقتصادی متوسط، ساکنان شهرستان‌ها، خانه‌دار و افراد

بی‌سواد یا با تحصیلات ابتدایی فراوانی بیشتری دارد. اما این امر در ارتباط با کمک به افراد غریبه متفاوت است؛ چراکه اکثر خیرین فعال در این حوزه شامل گروه سنی ۳۰ تا ۴۹ سال، طبقه اقتصادی متوسط، ساکنان مراکز استان‌ها، بازنشستگان و افرادی با تحصیلات عالی است. در میان این گروه‌ها، همگی به جز بازنشستگان، به حوزه کمک به آشنایان هم‌گرایش دارند؛ در واقع بازنشستگان در این بخش میدان را برای شاغلین خالی می‌کنند.

در این میان، بحث کمک به متکدیان خیابانی یا مؤسسات خیریه هم جالب توجه است: در حالی که گروه سنی ۳۰ تا ۴۹ ساله، اعضای طبقه اقتصادی بالا و شاغلان گرایش بیشتری به کمک به متکدیان دارند، افراد ۵۰ سال به بالا، طبقه اقتصادی متوسط و بازنشستگان بیشتر بر کمک به مؤسسات خیریه تکیه می‌کنند. از سوی دیگر افرادی که به متکدیان کمک می‌کنند بیشتر ساکن مراکز استان‌اند و در مقاطع تحصیلی راهنمایی و دبیرستان قرار دارند؛ اما آن‌هایی که مؤسسات خیریه را مناسب‌تر می‌دانند اغلب ساکن شهرستان‌اند و تحصیلات بالاتری دارند.

از میان پاسخگویانی که از چند روز تا یک هفته قبل از انجام پژوهش، فعالیت نیکوکارانه انجام داده‌اند، مبالغ کمتر از ۵۰ هزار تومان در میان مردان، گروه سنی ۳۰ تا ۴۹ ساله، طبقه اقتصادی متوسط، افراد دارای تحصیلات عالی و ساکنان مراکز استان شایع‌تر است؛ هرچند نرخ بیشتر (یعنی بیشتر از ۵۰۰ هزار تومان) نیز همچنان در بین مردان شایع‌تر است؛ اما سایر گروه‌های مربوط به آن تغییر کرده؛ به نحوی که بیشتر گروه سنی ۵۰ سال و بیشتر و نیز طبقه اقتصادی بالا را به خود اختصاص می‌دهد.

در میان موافقان و مخالفان اعتماد به مؤسسات خیریه هم کشمکش وجود دارد. مخالفان این حوزه (اغلب شامل مردان، بازنشستگان، افراد بالای ۵۰ سال، ساکنان مناطق روستایی و افراد بی‌سواد با تحصیلات ابتدایی) ترجیح می‌دهند خودشان شخصاً به افراد نیازمند کمک کنند. همچنین پاسخگویانی که معتقدند حساب‌های مؤسسات خیریه شفاف نیست بیشتر شامل مردان، شاغلان، افرادی با رده سنی ۳۰ تا ۴۹ سال، ساکنان مراکز استان‌ها و افراد دارای تحصیلات عالی است.

اما گویی زنان اعتماد بیشتری به خیریه‌ها دارند؛ چراکه در میان اعتمادکنندگان به مؤسسات خیریه نقش زنان پررنگ‌تر است؛ در این میان، گروه سنی کمتر از ۳۰ سال، طبقه اقتصادی متوسط و بالا، ساکنان مراکز استان یا شهرستان‌ها

نیز در کنار زنان قرار دارند. گفتنی است در این بین زنان، گروه سنی ۱۵ الی ۲۹ سال، طبقه اقتصادی متوسط و ساکنان مراکز استان‌ها بیش از سایرین کمک به مؤسسات خیریه را راه مناسبی برای نیکوکاری می‌دانند و معتقدند مؤسسات خیریه افراد نیازمند را بهتر می‌شناسند. علاوه بر این اغلب این زنان، گروه سنی ۵۰ سال به بالا، خانه‌داران، اعضای طبقه اقتصادی پایین و ساکنان شهرستان‌ها هستند که به تاثیر حضور مؤسسات خیریه در کاهش مشکلات جامعه باور دارند. شاید جالب باشد بدانیم برای کدام گروه کمیتۀ امداد قابل اطمینان‌تر است. پاسخ این سؤال نیز مردان، بازنشستگان، گروه سنی ۵۰ سال به بالا، اعضای طبقه اقتصادی پایین و ساکنان مناطق روستایی را در بر می‌گیرد. همچنین گفتنی است که در میان پاسخگویان، زنان، گروه سنی ۳۰ تا ۴۹ ساله، طبقه اقتصادی متوسط، محصلان و ساکنان شهرستان، خیریه‌های محلی را برای کار خیر مناسب‌تر می‌دانند.

الف- کلیات تحقیق

۱-۱ - مقدمه و بیان مسئله

نیکوکاری، انجام کارخیر، دستگیری از نیازمندان و کمک به محرومان از مفاهیمی است که در فرهنگ ایرانی و اسلامی تأکید فراوانی بر آن شده است. ایرانیان نیز عموماً، در توصیفات رایجی که از جامعه ایران می‌شود، مردمانی نیکوکار و خیر توصیف می‌شوند. این توصیفات، با برخی از تعاریف، تا حد زیادی واقعیت دارند؛ برای مثال نتایج یک پیمایش ملی، مربوط به سه سال متوالی در حدود یک دهه قبل، نشان می‌دهد که بیش از ۹۰ درصد مردم کشور «هزینه‌ای در زمینه صدقه، نذر و خیرات پرداخت می‌کنند»^۱.

با وجود این، پژوهش‌های ملی موجود در ایران، از حیث سنجش متغیرهای مربوط به مفاهیم و شاخص‌های فرهنگی نیکوکاری، بسیار ضعیف و فقیرند. تقریباً هیچ‌یک از پیمایش‌های ملی که در سال‌ها و دهه‌های گذشته به بررسی ویژگی‌های فرهنگی ایرانیان پرداخته‌اند، به صورت مبسوط، به این مفاهیم ورود نکرده‌اند و تنها در برخی از این پیمایش‌ها، در حد چندگویه مختصر و کلی، به سنجش مفهوم نیکوکاری در معنای کلی آن پرداخته شده است.

موج نخست این پیمایش، با هدف کلی سنجش گرایش و نگرش‌های خیرخواهانه مردم ایران، در زمستان ۱۴۰۱ انجام گرفت؛ این گزارش موج دوم آن است که در زمستان ۱۴۰۲ انجام شده و تلاش آن بر ارائه تصویری جامع‌تر از میزان گرایش مردم ایران، در کل کشور و در استان‌های ۳۱ گانه آن، به انواع نیکوکاری و همچنین نگرش آنان به مفاهیم و متغیرهای وابسته به این موضوع، نظیر اعتماد اجتماعی (در معنای عام و خاص آن)، است.

۲-۱ - اهداف پژوهش

۱-۲-۱ - هدف کلی

- سنجش گرایش مردم سراسر کشور به نیکوکاری در سال ۱۴۰۲

۱-۲-۲ - اهداف جزئی

- سنجش جزء رفتاری گرایش مردم ایران به نیکوکاری
- تعیین ترجیحات مردم ایران در انواع و اشکال مختلف نیکوکاری
- تعیین انگیزه‌های مردم ایران برای انجام نیکوکاری

^۱ - طرح بررسی و سنجش شاخص‌های فرهنگ عمومی کشور (شاخص‌های غیربیتی) سال ۱۳۸۹، گزارش کل کشور، به سفارش شورای فرهنگ عمومی کشور.

- سنجش میزان اعتماد به سازمان‌های مختلف نیکوکاری در کشور
- تعیین عوامل اجتماعی مؤثر بر گرایش مردم ایران به نیکوکاری
- بررسی گرایش مردم به نیکوکاری به تفکیک ۳۱ استان کشور

۱-۳- چارچوب مفهومی و ابزار

برای سنجش مفهوم و متغیر گرایش به نیکوکاری، نخست می‌بایست تعریفی از نیکوکاری و امر خیر به دست داد. این تعریف می‌تواند پیشینی، و مبتنی بر استدلال‌ها یا مفاهیم فلسفی، اجتماعی، روانشناختی یا مذهبی باشد. طبعاً چنین تعریفی همیشه می‌تواند، با استناد به همان استدلال‌ها و مفاهیم، محل بحث و تجدیدنظر قرار گیرد و موافقان و مخالفانی داشته باشد. از این رو، اغلب در پژوهش‌های اجتماعی و کلان‌نگر، از مبنا قرار دادن چنین تعاریفی پرهیز می‌شود. یک رویکرد دیگر به تعریف امر خیر و نیکوکاری آن است که بینیم یک واژه در میان حاملان یک فرهنگ چه معانی و مصادیقی دارد (در اینجا مقصود معنای واژه نیکوکاری در فرهنگ ایرانی یا به‌طور عام فرهنگ بشری امروزی است). چنین تعریفی می‌تواند، با حصر معانی و مصادیق یک مفهوم به‌قدر مشترک‌های آن، مورد وفاق پژوهشگران اجتماعی قرار گیرد؛ تا، بر مبنای آن، به سنجش و برآورد آن مفهوم در جامعه بپردازند.

در این پژوهش، برای تعیین مفهوم نیکوکاری و امر خیر و سنجش آن، از رویکرد دوم استفاده می‌شود. نگاهی به پژوهش‌های انجام شده بین‌المللی درباره نیکوکاری نشان می‌دهد که، در این مطالعات، مفهوم نیکوکاری، در قالب یک متغیر قابل سنجش، عموماً ناظر به یک رفتار عینی افراد است و آن رفتار نیز در کلی‌ترین تعریف عبارت است از «صرف دارایی‌های شخصی برای اهداف غیرانتفاعی و دیگر دوستانه». در این تعریف، منظور از دارایی هر آن چیزی است که متعلق به یک فرد (یا گروه) است و شامل پول، کالا، انرژی، سرمایه اجتماعی و زمان (وقت) می‌شود. بنابراین فرد نیکوکار کسی است که بخشی از این دارایی‌های متعلق به خود را، به‌صورت یک‌طرفه و غیرمبادله‌ای، برای اهداف دیگر دوستانه هزینه می‌کند. این «صرف دارایی» می‌تواند، به لحاظ مقدار، از صرف کوچکترین واحد دارایی (مانند چند تومان پول یا چند لحظه وقت) تا اهدای تمام دارایی مادی را در برگیرد. همچنین اهداف نیکوکاری نیز طیف وسیعی از موارد دور و نزدیک را

شامل می‌شوند: از غذا دادن به یک فرد گرسنه در خیابان گرفته تا تلاش برای نجات و حفظ یک گونه گیاهی یا جانوری در حال انقراض در یک گوشه جهان. از جهت تکرار نیز، دامنه عمل نیکوکارانه می‌تواند از یکبار صرف دارایی در تمام عمر تا اهدای مداوم یا چندباره در بازه‌های زمانی منظم یا نامنظم را شامل شود. بنابر آنچه گفته شد، سنجش عینی نیکوکاری و گرایش به آن شامل سنجش گرایش مردم به صرف دارایی خود برای اهداف دیگر دوستانه، در هریک از انواع و حالت‌های فوق‌الذکر، خواهد بود.

از طرف دیگر، گرایش/نگرش/موضع (attitude) بنابه تعریف^۲ دارای سه جزء یا بعد شناختی، عاطفی و رفتاری است و بنابراین سنجش گرایش به هر موضوعی می‌بایست با در نظر گرفتن این ابعاد انجام پذیرد. اگرچه در اغلب پیمایش‌هایی که در مورد گرایش به نیکوکاری در ایران و جهان انجام می‌پذیرد بیشتر بر جزء آخر آن، یعنی بعد رفتاری، تأکید می‌شود و فرض گرفته می‌شود که اگر کسی گرایش شناختی و عاطفی مثبت برای نیکوکاری داشته باشد، لاجرم می‌بایست این گرایش در عمل نیکوکارانه وی بازتاب پیدا کند. ما در این پژوهش حتی‌الامکان به اختصار به سنجش دو جزء دیگر گرایش به نیکوکاری (یعنی شناختی و عاطفی) نیز خواهیم پرداخت؛ چراکه گمان می‌کنیم ممکن است فردی گرایش شناختی و عاطفی مثبتی به نیکوکاری داشته باشد؛ اما، به هر دلیلی، عمل نیکوکارانه (طبق تعریف این پژوهش) از وی سر نزده باشد.

همچنین تعیین نظام ترجیحات و حوزه‌های اولویت‌دار فرد برای انجام کار نیکوکارانه (مالی/کار داوطلبانه)، تمایل به فعالیت‌های نیکوکارانه فردی یا جمعی، منابع مورد اعتماد فرد برای آشنایی یا مشارکت در نیکوکاری، میزان اعتماد به فعالیت‌های نهادهای نیکوکاری و... از جمله متغیرهایی هستند که می‌بایست در این پژوهش بررسی و سنجیده شوند.

با عنایت به توضیحاتی که آورده شد، جدول زیر متغیرها و گویه‌های مختلف مربوط به سنجش گرایش به نیکوکاری را نشان می‌دهد.

^۲ «ترکیبی از باورها و هیجان‌هایی که شخص را پیشاپیش آماده می‌کند؛ تا به دیگران، اشیا و گروه‌های مختلف به‌شیوه مثبت یا منفی نگاه کند. نگرش‌ها ارزیابی از اشیا را خلاصه می‌کنند و در نتیجه پیش‌بینی یا هدایت اعمال یا رفتارهای آینده را بر عهده می‌گیرند» (اتکینسون و دیگران، ۱۳۹۱).

۱-۳-۱ - جدول مفاهیم و متغیرها و گویه‌های سنجش گرایش مردم ایران به نیکوکاری

جدول ۱: مفاهیم و متغیرها و گویه‌های سنجش گرایش مردم ایران به نیکوکاری

متغیر	اجزا	معرف	گویه	گزینه‌ها	منبع
گرایش به نیکوکاری	جزء رفتاری	سابقه عمل نیکوکارانه مالی	- آیا طی یک ماه گذشته، به یک فرد غریبه، کمک مالی کرده‌اید؟	بله / خیر	- شاخص جهانی بخشندگی (World Giving Index Charity Aid Foundation) به نقل از سیمای نیکوکاری ایران، بنیاد خیریه راهبری آلاء - راهنمای جهانی CAF - داوران
			- آیا طی یک ماه گذشته، به یک نهاد نیکوکاری (مانند خیریه، مسجد، انجمن یا هر جایی که در آن کار نیکوکاری انجام می‌دهند)، کمک مالی کرده‌اید؟	بله / خیر	- شاخص جهانی بخشندگی (World Giving Index Charity Aid Foundation) به نقل از سیمای نیکوکاری ایران، بنیاد خیریه راهبری آلاء - راهنمای جهانی CAF
			- آیا طی یک ماه گذشته صدقه داده‌اید؟	بله / خیر	-
			- آیا طی یک ماه گذشته، به افرادی که در خیابان یا مکان‌های عمومی تقاضای کمک می‌کنند، پولی داده‌اید؟	بله / خیر	-
			- آخرین باری که پولی، برای کمک به دیگران، داده‌اید کی بوده است؟ - مقدار آخرین پولی که، برای یک کار خیر، داده‌اید چه قدر بوده است؟	بازه پولی / بازه زمانی	-
			- آیا در یک ماه گذشته وقت خود را صرف انجام یک کار داوطلبانه و بدون دستمزد در جایی (مانند خیریه، مسجد، انجمن یا هر جایی که در آن کار نیکوکاری انجام می‌دهند) کرده‌اید؟	بله / خیر	- شاخص جهانی بخشندگی (World Giving Index) Charity Aid Foundation به نقل از سیمای نیکوکاری ایران، بنیاد خیریه راهبری آلاء - راهنمای جهانی CAF
-	-	سابقه عمل نیکوکارانه غیرمالی	-	-	-

منبع	گزینه‌ها	گویه	معرف	اجزا	متغیر
سیمای نیکوکاری ایران، بنیاد خیر به راهبری آلاء	<ul style="list-style-type: none"> - اهدای غذا یا کالا - کمک نقدی - کار داوطلبانه - قرار دادن فضا و میزبانی از - فعالیت‌های خیرخواهانه - تأسیس و مدیریت یک سازمان نیکوکاری 	<ul style="list-style-type: none"> - لطفاً بگویید بیشتر از طریق کدام یک از روش‌های زیر کار خیرخواهانه انجام می‌دهید؟ 	<p>نوع نیکوکاری‌ای که فرد تمایل یا توانایی انجام آن را دارد</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - گزارش گرایش جهانی به نیکوکاری ۲۰۲۲ - سیمای نیکوکاری ایران، بنیاد خیر به راهبری آلاء - محقق 	<ul style="list-style-type: none"> - تأمین غذا و سرپناه برای افراد - گرسنه و بی‌خانمان - کودکان و نوجوانان - بهداشت و درمان - خدمات آموزشی و فرهنگی - تهیه بسته‌های معیشتی برای خانواده‌های نیازمند - کار آفرینی و اشتغال - زنان و دختران آسیب‌دیده - کمک به زندانیان مالی - محیط‌زیست و حیوانات - فعالیت‌های مذهبی و معنوی - بلایای طبیعی و انسانی (مثل سیل و زلزله) - کمک به سالمندان - سایر 	<ul style="list-style-type: none"> - اگر پولی به یک مؤسسه خیر به اهدا کنید، ترجیح می‌دهید در کدام یک از موارد زیر خارج شود؟ (لطفاً سه مورد را انتخاب کنید) 	<p>ترجیحات فرد برای صرف کمک مالی</p>	جزء رفتاری	اشکال و انواع نیکوکاری
<ul style="list-style-type: none"> - گزارش گرایش جهانی به نیکوکاری ۲۰۲۲ - سیمای نیکوکاری ایران، بنیاد خیر به راهبری آلاء - محقق 	<ul style="list-style-type: none"> - تأمین غذا و سرپناه برای افراد - گرسنه و بی‌خانمان - کودکان و نوجوانان - بهداشت و درمان - خدمات آموزشی فرهنگی - تهیه بسته‌های معیشتی برای خانواده‌های نیازمند - کار آفرینی و اشتغال - زنان و دختران آسیب‌دیده - کمک به زندانیان مالی - محیط‌زیست و حیوانات - فعالیت‌های مذهبی و معنوی - بلایای طبیعی و انسانی - کمک به سالمندان - سایر 	<ul style="list-style-type: none"> - اگر قرار باشد یک کار داوطلبانه نیکوکارانه انجام دهید، ترجیح می‌دهید در کدام یک از حوزه‌های زیر فعالیت و کمک کنید؟ (لطفاً سه مورد را انتخاب کنید) 	<p>ترجیحات فرد برای کار داوطلبانه</p>	-	-

منبع	گزینه‌ها	گویه	معرف	اجزا	متغیر
<p>- محقق - جلسه هم‌اندیشی آلا</p>	<p>- فردی - جمعی</p>	<p>- شما ترجیح می‌دهید کار نیکوکارانه را (چه کمک مالی و چه فعالیت داوطلبانه) به صورت فردی انجام دهید یا به صورت جمعی و در قالب گروهی (مثلا عده‌ای با هم جمع شوید و یک فعالیت نیکوکاری مالی یا غیرمالی انجام دهید)؟</p>	<p>نیکوکاری فردی یا جمعی</p>		
<p>- گزارش گرایش جهانی به نیکوکاری ۲۰۲۲ - سیمای نیکوکاری ایران، بنیاد خیریه راهبری آلاء - محقق</p>	<p>- اگر بخواهید برای کار خیر هزینه‌ای بپردازید یا فعالیتی انجام دهید، ترجیح می‌دهید به کجا کمک کنید؟</p>	<p>اعتماد به گروه‌های اجتماعی</p>	<p>اعتماد اجتماعی</p>	<p>عوامل مؤثر بر گرایش به نیکوکاری</p>	-
<p>- محقق - جلسه هم‌اندیشی آلا</p>	<p>- مؤسسات خیریه بزرگ و شناخته شده در سطح کشور یا شهر - مؤسسات خیریه محلی - جاهایی که افراد شناخته شده و معروف مثل بازیگران و ورزشکاران توصیه می‌کنند - جاهایی که شخصیت‌ها و افراد مذهبی توصیه می‌کنند - نهادهای دولتی و حکومتی</p>	<p>- اگر قرار باشد یک کار داوطلبانه نیکوکارانه انجام دهید، ترجیح می‌دهید در کدام یک از حوزه‌های زیر فعالیت و کمک کنید؟ (لطفاً سه مورد را انتخاب کنید)</p>	<p>ترجیحات فرد برای کار داوطلبانه</p>		
<p>- محقق - گزارش گرایش جهانی به نیکوکاری ۲۰۲۲ - شاخص جهانی بخشندگی (World Giving Index) Charity Aid Foundation</p>	<p>موافقم / نه مخالفم نه موافقم / مخالفم</p>	<p>- به نظر من، کمک به مؤسسات خیریه راه مناسبی برای نیکوکاری است. - حساب و کتاب مؤسسات خیریه مشخص و شفاف نیست و من زیاد به آن‌ها اعتماد ندارم. - به نظر من، مؤسسات خیریه افراد نیازمند را بهتر می‌شناسند و کمک‌های مردم، از طریق آن‌ها، بهتر به دست نیازمندان واقعی می‌رسد. - من ترجیح می‌دهم خودم شخصا به افراد نیازمند کمک کنم؛ تا اینکه به خیریه‌ها پول بدهم. - به نظر من اگر خیریه‌ها نبودند، مشکلات جامعه بیشتر از این بود. - اسم اولین خیریه‌ای که به ذهنتان می‌رسد را بگویید (سؤال باز)</p>	<p>اعتماد به مؤسسات خیریه و ادراک فساد</p>	-	-

متغیر	اجزا	معرف	گویه	گزینه‌ها	منبع
-	متغیرهای زمینه‌ای	-	- سن - جنس - تحصیلات - شغل - طبقه اقتصادی - منطقه سکونت - شهر یا روستا - قومیت	قومیت پاسخگو (۱-فارس، ۲-ترک، ۳-کرد، ۴-عرب، ۵-لر، ۶-مازندرانی، ۷-گیلک، ۸-بلوچ، ۹-ترکمن، ۱۰-لک، ۱۱-افغانی و ۱۲- سایر)	-
انگیزه نیکوکاری	-	شامل انگیزه‌های مذهبی، اخلاقی و انسان دوستانه	۱۵- مهمترین انگیزه شما برای انجام یک عمل نیکوکارانه چیست؟	- رضایت خداوند - کمک به هم‌نوعان - اینکه در پیش وجدان خودم انسان خوبی باشم - اینکه دیگران من را در کسوت یک انسان خیر و نیکوکار به یاد آورند - سایر دلایل	داوران
اعتماد به سازمان‌های بزرگ متولی خیر به در کشور	-	اعتماد به مؤسسات خیریه و ادراک فساد	۱۶- اگر بخواهید به یک سازمان دولتی برای انجام امور نیکوکارانه و خیریه کمک کنید، به کدام یک از سازمان‌های زیر اعتماد بیشتری دارید؟	- شهرداری - سازمان اوقاف - بهبودی - کمیته امداد - هلال احمر - بسیج - هیچ کدام - همه موارد - سایر سازمان‌ها -	داوران